

شنبه 15 آذر 1399-19 ربیع الثانی 1442-5 دسامبر 2020

درگذشت دکتر "عیسی صدیق" مؤسس دانشگاه تهران (1357ش)

درگذشت دکتر "عیسی صدیق" مؤسس دانشگاه تهران (1357ش)، دکتر عیسی صدیق معروف به اعلم، یکی از نامداران فرهنگی سده اخیر تاریخ فرهنگ ایران، در سال 1273ش در تهران به دنیا آمد و پس از گذراندن علوم مقدماتی و اتمام دوره دارالفنون، در 17 سالگی به فرانسه رفت و موفق به دریافت دانشنامه لیسانس در رشته ریاضی گردید. دکتر صدیق سپس چند سالی در ایران در وزارت فرهنگ مشغول به خدمت شد و در سال 1309 جهت ادامه تحصیل عازم آمریکا گردید. وی پس از اخذ دکترای فلسفه به ایران مراجعت نمود و از طرف دولت ایران، مامور تهیه طرح تأسیس دانشگاه تهران شد. صدیق اعلم پس از این کار، مامور راه rlm&اندازی این دانشگاه گردید. وی پس از تأسیس دانشگاه، تا سال 1319، ریاست و استادی دانشسرای عالی، دانشکده ادبیات و دانشکده علوم را برعهده گرفت. وی تا سال 1340، شش بار به وزارت فرهنگ انتخاب شد و تا سال 1353، در مقام استادی دانشگاه، انجام وظیفه کرد. علاوه بر تهیه طرح و قانون تأسیس دانشگاه تهران و ایجاد هسته مرکزی آن، دکتر صدیق منشأ خدمات برجسته فرهنگی دیگری گردید که تأسیس نخستین مدارس جدید گیلان، پیشنهاد اعزام محصل به اروپا و تهیه قانون آن، تجدید سازمان و برنامه rlm&های مدارس کشور، وارد کردن روش rlm&های جدید آموزشی در دانشسرای عالی و تربیت هزاران دبیر، تأسیس دانشگاه تبریز و تأسیس نزدیک به دو هزار مدرسه در طول فعالیت فرهنگی خود، از آن جمله rlm&اند. وی سرانجام در 15 آذر 1357ش در 84 سالگی در تهران درگذشت و در بهشت زهرا به خاک سپرده شد.

آغاز عقب نشینی نیروهای "ناته" از خلیج فارس (1366ش)، پس از آن که دولت rlm&های غربی، جمهوری اسلامی ایران را به مین rlm&گذاری در خلیج فارس متهم کردند، نیروهای نظامی پیمان آتلانتیک شمالی، ناتو، وارد خلیج فارس شدند تا به اصطلاح به پاکسازی خلیج اقدام نمایند. اما مین روم rlm&های غربی پس از یک ماه تجسس در آب rlm&های خلیج فارس، تنها چهار مین را کشف کردند و عدم موفقیت آنان باعث شد که خلیج فارس را ترک کنند. مجموعه حرکت rlm&های شتاب زده غرب در طول جنگ تحمیلی و به ویژه ماه rlm&های آخر جنگ، برای خروج از بن rlm&بست rlm&هایی که خود به وجود آورده بودند به حدی آشکار شده بود که از دید مطبوعات معتبر خودشان نیز پنهان نماند و به افشاگری علیه هم پرداختند؛ به طوری که غرب را در مقابله با ایران شکست خورده معرفی کردند.

تولد "محقق حلی" فقه بزرگ و نامدار شیعه (602ق)، شیخ جعفر بن شیخ حسن حلی معروف به محقق حلی در سال 602 هجری در حله واقع در عراق به دنیا آمد. وی از ابتدا دارای هوشی سرشار و استعدادی شگرف بود. در محضر پدر، ابن زهره rlm&ی حلی، تاج الدین حسن بن علی دربی و دیگران تحصیلات خود را ادامه داد و خود بر مسند تدریس نشست. نام آوارنی مانند علامه rlm&ی حلی، ابن rlm&داود حلی، سید بن طاووس و ابن سعید هذّلی حلی از جمله دست پروردگان مکتب درس محقق حلی rlm&اند. وی مورد احترام خاص خواجه نصیرالدین طوسی بود و خواجه، به او ارج فراوان می rlm&نهاد. شرایع الاسلام، المختصر النافع فی فقه الامامیه و آثار دیگر وی چون نگینی در میان کتب اسلامی می rlm&درخشند. محقق حلی در سال 676 ق، در هفتاد و چهار سالگی رحلت نمود.

بازگشت ناپلئون به فرانسه پس از شکست روسیه و آغاز اضمحلال ناپلئون (1812م)، ناپلئون بناپارت پس از فتوحات فراوان در اروپا، در 22 ژوئن 1812م حمله بزرگ خود را به کشور پهناور روسیه آغاز کرد. در این عملیات تهاجمی که نزدیک به شش ماه به طول انجامید، ناپلئون مسکو را نیز تصرف کرد. اما سپاهیان وی به علت سرمای شدید روسیه و حملات ایدایی ارتش این کشور به سختی شکست خوردند، به طوری که از ارتش 530 هزار نفری ناپلئون، تنها 30 هزار نفر زنده به فرانسه بازگشتند. ناپلئون در اوایل دسامبر و در آخرین مراحل عقب rlm&نشینی از خاک روسیه، فرماندهی باقی rlm&مانده سپاه شکست خورده خود را به یکی از سرداران خود سپرد و به فرانسه بازگشت تا به جمع rlm&آوری قوا برای دست زدن به حمله دیگری به روسیه در بهار سال بعد بپردازد. ولی این بار در فرانسه از نقشه rlm&های او برای ادامه کشورگشایی استقبال چندانی به عمل نیامد، ضمن آنکه در قلمرو پیشین امپراتوری، از جمله اسپانیا، ایتالیا و پروس، اغتشاشاتی بروز کرد. از سوی دیگر، در همین زمان انگلستان، روسیه، پروس، اتریش و سوئد اتحادی برضد ناپلئون تشکیل داده و در طول سال 1813م به حملاتی بر ضد نیروهای ناپلئون دست زدند. این جنگ rlm&ها، موجبات تضعیف ناپلئون را فراهم آورد تا این که به سقوط امپراتوری و تبعید نهایی وی در سال 1815م انجامید.

پیوستن ایران به تشکیلات بین rlm&المللی صلیب سرخ (1874م)، نخستین کوشش ایرانیان برای پیوستن به کنوانسیون های بین المللی در مورد تشکیلات بین المللی صلیب سرخ به دوران پادشاهی ناصر الدین شاه قاجار بازمی گردد. ایران در زمان حکومت او و در دسامبر سال ۱۸۷۴/شوال ۱۲۹۱، کنوانسیون مصوب ۱۸۶۴ ژنو را پذیرفت. اما عملاً برای دهها سال پس از این تاریخ هیچگونه اقدامی برای تأسیس موسسه، یا سازمانی که عامل اجرایی این کنوانسیون در ایران باشد صورت نگرفت. در طی این سال ها، جدی ترین کوشش ایران در این زمینه، اعزام نماینده ای به سومین کنفرانس بین

المللی صلیب سرخ در ژنو بود. در این کنفرانس، عبدالصمد ممتازالسلطنه سیاستمدار و وزیر مختار وقت ایران در پاریس، نقش بسیار مهمی در تبیین نگرش جوامع اسلامی به نشان بین المللی صلیب سرخ داشت . اگر چه همچنان هیچ نهادی از سوی دولت ایران برای انجام وظایف مربوط به صلیب سرخ بوجود نیامد . فعالیت های مربوط به این مؤسسه تنها در اثر کوشش های شخصی افراد و به صورت غیرمتواتر انجام می شود . از جمله ، تلاش های دکتر امیرخان اعلم (مشهور به امیراعلم ، از جمله دانش آموختگان ایرانی در اروپا در رشته پزشکی و از بنیانگذاران چند بیمارستان به سبک غربی در ایران) در خلال جنگ های داخلی ایران بین مستبدین و مشروطه خواهان در سال های پس از پیروزی انقلاب مشروطیت ایران بود .